

Jaarverslag 2023

Commissie van Toezicht bij Penitentiaire Inrichting

Utrecht, locatie Nieuwersluis

Utrecht, februari 2024

Inhoudsopgave	pagina
Voorwoord	3
1. De inrichting en de commissie van toezicht	4
<i>De inrichting</i>	
<i>De commissie van toezicht</i>	
2. Cijfers	6
<i>Capaciteit</i>	
<i>Beklagzittingen</i>	
<i>Medische klachten</i>	
<i>Aantal klachten in voorgaande jaren</i>	
3. Activiteiten in het kader van de advies- en toezichthoudende taak	8
4. Activiteiten in het kader van de bemiddelingstaak	12
5. Activiteiten in het kader van de rechtsprekende taak	12
<i>Overzicht doorlooptermijnen van de ingekomen klachten en grieven</i>	
<i>Overzicht van de in 2022 en 2023 ingediende klachten, per onderwerp</i>	
6. Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen	17
Bijlage	
<i>Managementoverzicht KLAVER</i>	

Voorwoord

De Commissie van Toezicht heeft zich in 2023 ten volle ingezet voor de uitvoering van de reguliere werkzaamheden. Het wekelijks bezoek van de maandcommissaris aan gedetineerden, de behandeling van klachten en beklagzaken en de maandelijkse vergadering van de Commissie.

Dit verslagjaar stond in het teken van meldingen over grensoverschrijdend gedrag en het daaruit voortvloeiend rapport van de Inspectie Justitie & Veiligheid “Incidentenonderzoek PI Nieuwersluis” dat op 31 mei 2023 is uitgebracht.

Op dezelfde datum heeft de minister voor Rechtsbescherming dit rapport vergezeld van een beleidsreactie met voorgenomen maatregelen aangeboden aan de Tweede Kamer.

In het laatste kwartaal 2022 en het eerste kwartaal 2023 heeft de Inspectie in gesprekken met gedetineerden, medewerkers, directie en een delegatie van de Commissie van Toezicht zich een beeld gevormd van de naleving van de gedragscode DJI waaronder ook seksueel grensoverschrijdend gedrag.

De Inspectie concludeert in haar rapport dat niet-integer gedrag niet enkel incidenteel voorkomt maar een structureel onderdeel is van de bestaande omgangsvormen binnen PI Nieuwersluis. De Inspectie is van oordeel dat het gaat om een voortdurende en urgente situatie.

Naar aanleiding van dit rapport heeft de Commissie bijzondere aandacht gegeven aan de bereidheid om meldingen te doen en het wegnemen van mogelijke drempels voor gedetineerden. Uiteraard worden de verbetermaatregelen die de directie heeft genomen vanuit haar verantwoordelijkheid voor de sociale veiligheid in de inrichting qua effectuering gevolgd.

De Commissie streeft naar een humaan en veilig detentieklimaat voor zowel gedetineerden als medewerkers. De Commissie is alert op signalen van mogelijk ongewenst gedrag en zal daar nu en in de toekomst in voorkomende gevallen op handelen. Voor het overige verwijs ik naar het jaarverslag.

In februari is het Advies van de Kerngroep Commissies van Toezicht besproken over de Informatievoorziening vanuit de directie aan de Commissies van Toezicht. Geconcludeerd is dat de informatievoorziening vanuit de directie in Nieuwersluis al verloopt op de wijze die in het advies is beschreven.

De Commissie van Toezicht heeft in constructief overleg met de directie haar werkzaamheden verricht.

Nieuwersluis, 26 februari 2024

Herpert Trouw

Voorzitter

1. De inrichting en de Commissie van Toezicht

De inrichting

De P.I. Utrecht, locatie Nieuwersluis is van origine bestemd als huis van bewaring en gevangenis voor vrouwen. De inrichting heeft sinds de inwerkingtreding van de wet Straffen en Beschermen een beperkt beveiligde afdeling voor vrouwen én mannen. Door de beperkte instroom is deze afdeling op meerdere momenten niet in gebruik geweest. Het regime binnen het normale beveiligingsniveau van de inrichting betreft een regime van beperkte gemeenschap. In de beperkt beveiligde afdelingen is er sprake van een regime van algehele gemeenschap. De inrichting heeft een capaciteit van 246.

De commissie van toezicht

De samenstelling van de Commissie van Toezicht voldoet aan de vereisten zoals gesteld in artikel 11 van de Penitentiaire maatregel. Met de vervulling van de laatste vacature zijn alle in dat artikel genoemde beroepsgroepen vanaf 1 mei 2023 weer in de Commissie van Toezicht vertegenwoordigd.

Schematisch overzicht van de Commissie van Toezicht van de PI Nieuwersluis 2023:

Leden

Naam	Benoemd per
Dhr. mr. drs. H.E. Trouw (<i>voorzitter</i>)	1 januari 2010
Mw. mr. M.M. Helmers (<i>plv.</i> <i>voorzitter</i>)	1 september 2008 (tot 1 september 2023)
Mw. mr. J. Gerritse (<i>plv.</i> <i>voorzitter</i>)	1 oktober 2023
Mw. D. Akdim	1 januari 2017 (tot 1 januari 2024)
Dhr. R.W. Driessen	1 oktober 2019
Mw. mr. J.W.H. van der Goes	1 januari 2012
Mw. mr. M.E. Hinskens-van Neck	1 januari 2022
Dhr. P.C. van der Meer	1 december 2016
Dhr. dr. H.M. Pieters	1 september 2015
Mw. dr. J. Reef	1 december 2016
Dhr. mr. M. de Reus	1 januari 2022
Mw. mr. S. de Koogel	1 mei 2023
Mw. mr. H. Afellay	1 september 2023

Ambtelijk secretaris

Naam	Benoemd
Mw. mr. M. van Norden	tot 1 april 2023
Mw. F.R. Baarslag (LLB)	per 1 april 2023

De samenstelling van de Commissie van Toezicht is in het verslagjaar 2023 gewijzigd.

Het lid mw. mr. M.M. Helmers heeft haar werkzaamheden voor de Commissie van Toezicht per 1 september 2023 beëindigd als gevolg van het bereiken van de maximale termijn van het lidmaatschap.

Het lid mw. D.Akdim heeft haar werkzaamheden beëindigd met ingang van 1 januari 2024.

Mw. Helmers komt veel dank toe voor haar inzet en inhoudelijke betrokkenheid gedurende vijftien jaar als lid, maandcommissaris, beklagrechter en de laatste tien jaar als plv. voorzitter.

Mw. Akdim danken wij voor haar inzet en betrokkenheid gedurende zeven jaar.

Met ingang van 1 mei 2023 respectievelijk 1 september 2023 en 1 oktober 2023 zijn mw. mr. S. de Koogel, mw. mr. H. Afellay en mw. mr. J. Gerritse benoemd tot nieuwe leden van de Commissie van Toezicht.

De administratieve werkzaamheden ten behoeve van de commissie werden verricht door mw. J. Leeman - Ariës en mw. M. Mulder, beiden werkzaam bij de rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht.

De Commissie van Toezicht heeft in 2023 eenmaal per maand vergaderd op de tweede woensdag van de maand (met uitzondering van de maand augustus). De vergaderingen hebben – zoals te doen gebruikelijk – in de inrichting plaatsgevonden. De vergaderingen werden bijgewoond door de vestigingsdirecteur mw. F. Salamone en indien zij niet aanwezig kon zijn door dhr. N. van den Blink. Met de directie is gedurende het verslagjaar constructief kritisch overleg gevoerd.

2. Cijfers

Capaciteit

De PI Nieuwersluis beschikt formeel over 227 plaatsen voor vrouwelijke gedetineerden. De feitelijke capaciteit in week 27 (1 juli 2023) is 161. In onderstaand schema is de gemiddelde bezetting over 2023 weergegeven:

Afdeling	Aantal bezette detentieplaatsen 2023
Pa	34
Pb	28
Ra	26
Rb	5
QA	36
QB	24
B	3

Beklagzittingen

De beklagzittingen van de beklagcommissie vonden plaats op de tweede woensdag van de maand . Tijdens het verslagjaar 2023 hebben 11 zittingen plaatsgevonden.

Aantal beklagzittingen:	11
Totaal aantal grieven en klachten:	141

Medische klachten

	2021	2022	2023
Totaal aantal ontvangen medische klachten	6	4	13
<i>Niet behandeld i.v.m. ontslag, overplaatsing, intrekking van klacht of omdat geen actie was vereist</i>	0	3	2
<i>Afgehandeld of ingetrokken na gesprek Hoofd Medische Dienst</i>	5	0	9
<i>Doorgestuurd naar medisch adviseur</i>	0	1	2
<i>Doorgestuurd naar de RSJ</i>	1	1	2
<i>Doorgestuurd naar medisch tuchtcollege</i>	0	0	0
<i>Klacht van niet medische aard</i>	0	0	0

Aantal klachten in voorgaande jaren

	2021	2022	2023
Totaal ingekomen	108	133	141
<i>Grievens</i>	1	3	12
<i>Klachten</i>	107	130	129
Totaal afgehandeld	114	127	124
<i>(Deels) Gegrond</i>	22	16	11
<i>Ongegrond</i>	19	25	40
<i>Niet-ontvankelijk</i>	11	6	11
<i>Ingetrokken</i>	34	46	39
<i>Ingetrokken ter zitting</i>	1	0	3
<i>Ingetrokken na bemiddeling</i>	13	6	7
<i>Afdoening na rogatoir verzoek</i>	6	21	3
<i>Overgedragen</i>	8	6	6
<i>Grief afgedaan</i>	-	1	4

In 2023 zijn er in totaal 141 klachten en grieven ingekomen: 12 grieven en 129 klachten.

Van de ingekomen grieven zijn er 3 afgedaan door bemiddeling van de maandcommissaris.

Van de behandelde klachten zijn:

- 11 klachten (deels) gegrond verklaard;
- 40 klachten ongegrond verklaard;
- 11 klachten niet-ontvankelijk verklaard;
- 42 klachten (voorafgaand aan of tijdens de zitting) ingetrokken.

De beklagcommissie heeft 3 klachten afgedaan na een rogatoir verzoek en 11 klachten zijn kennelijk niet-ontvankelijk verklaard.

3. Activiteiten in het kader van de advies- en toezichthoudende taak

In dit hoofdstuk komen een aantal onderwerpen aan de orde die gedurende het verslagjaar de bijzondere aandacht van de commissie hebben gehad.

De Commissie van Toezicht en de directie van de PI zijn in 2023 elf keer in vergadering bij elkaar gekomen. De vergadering werd voorgezeten door mr. drs. H.E. Trouw. De directie van de PI was telkens vertegenwoordigd door een (plaatsvervangend) vestigingsdirecteur.

In 2023 was de onderlinge samenwerking binnen de Commissie van Toezicht goed. De informatievoorziening door de directie was toereikend. Van de vergaderingen zijn door de secretaris notulen opgemaakt en vastgesteld. In de maand augustus is vanwege de vakantieperiode geen vergadering gehouden.

Tot de vaste agendapunten van de vergaderingen van de Commissie van Toezicht met de directie behoren onder meer:

1. De opening;
2. De ingekomen stukken;
3. De notulen van de vorige vergadering;
4. De mededelingen van de directie
5. Stand van zaken grensoverschrijdend gedrag (afwisselend als los agendapunt of in combinatie met agendapunt 4);
6. Het overzicht straffen en maatregelen;
7. Het verslag van de maandcommissaris(sen);
8. De uitspraken van de beklagcommissie en de RSJ;
9. Het rooster maandcommissariaat en beklagzittingen;
10. De rondvraag.

De Commissie van Toezicht heeft zich tijdens de vergadering met de directie onder meer laten informeren over:

- het functioneren van de inrichting en haar populatie, en het ziekteverzuim onder medewerkers;
- de selectie en werving van nieuwe medewerkers;
- nieuwe activiteiten voor gedetineerden en georganiseerde evenementen voor gedetineerden;
- de verstrekking van de huisregels;
- de bejegening van gedetineerden door PIW-ers;
- klachten over medicijnverstrekking en visitatie
- overige gedetineerenzaken die bij de Commissie tijdens beklagzittingen of optreden als maandcommissaris aan de orde zijn gekomen;
- de werkzaamheden van de medische dienst. Gedurende het verslagjaar heeft de commissie zich bij gelegenheid van de vergadering in januari, laten voorlichten over de (werkzaamheden van de) medische dienst door het hoofd van de medische dienst. Er was daarbij uitgebreid gelegenheid tot het stellen van vragen. De voorlichting heeft bijgedragen aan een beter inzicht in de werkwijze van de medische dienst en de wijze waarop doorgestuurde medische klachten

- worden bemiddeld en afgehandeld;
- het jaarplan PI Nieuwersluis 2023.

Aansluitend op – en vanaf oktober 2023 voorafgaand aan – de vergadering met de directie heeft de Commissie van Toezicht in afwezigheid van de directie – de volgende agendapunten besproken:

- de werving van nieuwe leden;
- het inspectierapport PI Nieuwersluis en de beleidsreactie;
- door te voeren werkwijzigingen n.a.v. het inspectierapport.

Daarnaast heeft de commissie kennis genomen van onder andere de volgende, ingekomen stukken (*niet uitputtend*):

- huisregels van de P.I. Utrecht, locatie Nieuwersluis;
- krantenartikelen m.b.t. misstanden;
- diverse RSJ-adviezen;
- memo's vanuit de directie aan gedetineerden;
- (nieuws)brieven van de Kerngroep Commissies van Toezicht (voorheen Klankbordgroep).

Naast bovengenoemde diverse onderwerpen, is in het bijzonder nog aandacht geweest voor de volgende zaken.

Het jaarverslag 2022

Het jaarverslag van de commissie over 2022 is in april besproken en vastgesteld.

Grensoverschrijdend gedrag in detentie

In 2023 was grensoverschrijdend gedrag een vast agendapunt in de maandelijkse vergadering van de Commissie van Toezicht met de directie. De directie heeft de Commissie na de aangifte in 2022 op de hoogte gehouden van de reeds genomen maatregelen.

In het eerste kwartaal heeft de Inspectie van Justitie & Veiligheid de gesprekken voortgezet ter voorbereiding op het Inspectierapport over incidenten bij PI Nieuwersluis.

Op 15 mei 2023 heeft minister Weerwind de inrichting bezocht en gesprekken gevoerd met de Gedeco, medewerkers, directie en de voorzitter en vice-voorzitter van de Commissie van Toezicht om zich op de hoogte te stellen van de situatie in de inrichting en de reeds genomen maatregelen (waaronder bijvoorbeeld de flyer voor gedetineerden waarin staat beschreven hoe en waar gedetineerden informatie kunnen halen over ongewenste omgangsvormen en waar melding te doen maar ook het feit dat alle teams binnen de PI intervisie aangeboden krijgen).

Het rapport van de Inspectie "Incidentenonderzoek PI Nieuwersluis" is op 31 mei uitgebracht.

De Inspectie heeft onderzocht of niet-integer gedrag, waaronder seksueel grensoverschrijdend gedrag kan plaatsvinden. De Inspectie concludeert dat niet-integer gedrag niet enkel incidenteel voorkomt maar een structureel onderdeel is van de bestaande omgangsvormen binnen PI

Nieuwersluis. De Inspectie is van oordeel dat het gaat om een voortdurende en urgente situatie.

De Inspectie concludeert dat binnen PI Nieuwersluis een cultuur bestaat waardoor het mogelijk is dat

PIW'ers niet-integer gedrag, waaronder seksueel grensoverschrijdend gedrag vertonen.

In juni heeft de Commissie het Inspectierapport uitvoerig besproken met bijzondere aandacht voor de aanbevelingen en mogelijke drempels voor gedetineerden om een melding te doen. Naar aanleiding daarvan is besloten tot aparte postbusjes op de afdelingen die alleen door de maandcommissaris geopend kunnen worden. Voorts is afgesproken de verbetermaatregelen die de directie heeft ingezet te volgen qua voortgang en in gesprekken met gedetineerden de onafhankelijkheid van de Commissie ten opzichte van de directie te benadrukken. Verder heeft de Commissie het, eerder al opgestelde, informatieblad over de Commissie van Toezicht voor gedetineerden geïmplementeerd en zijn er dia's op het intranet voor gedetineerden gekomen met informatie over de Commissie van Toezicht.

De commissie is zich bewust alert te blijven op mogelijke signalen van grensoverschrijdend gedrag. In de periode vanaf 2010 zijn door gedetineerden geen rechtstreekse signalen gegeven aan de Commissie. Incidenten die plaats hadden gevonden zijn door de directie gemeld aan de Commissie en waren inmiddels al in onderzoek bij Bureau Integriteit of er was reeds aangifte gedaan bij Justitie. In verband met berichten van (ex)-gedetineerden dat grensoverschrijdend gedrag breder plaatsvindt dan tot nu toe is onderzocht, heeft de directie samen met de OR in juni aangifte gedaan van vermoede misdrijven door niet genoemde medewerkers.

In juli is een documentaire van Jessica Villerius "Zitten en zwijgen" over misbruik in de vrouwengevangnissen in Nieuwersluis en Ter Peel uitgezonden op Videoland. Daarnaast is er nog veel aandacht voor de vermeende misstanden geweest in andere media.

Tegelijk met de publicatie van het Inspectierapport heeft minister Weerwind op 31 mei 2023 een beleidsreactie aan de Tweede Kamer gezonden met een aantal maatregelen.

Eén van de voorgenomen maatregelen betrof de aanstelling van een Aandachtsfunctionaris Grensoverschrijdend gedrag die zou worden toegevoegd aan de Commissie en tevens taken van een vertrouwenspersoon op zich zou gaan nemen.

De directie heeft in samenwerking met de Dienst Geestelijke Verzorging en met instemming van de Gedeco in september een onafhankelijke vertrouwenspersoon voor gedetineerden aangesteld voor de periode van een jaar.

Over de maatregelen die in de beleidsreactie zijn vermeld heeft de minister advies gevraagd aan de regeringscommissaris Seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld Mariëtte Hamer. Op 24 oktober heeft mevrouw Hamer een bezoek gebracht aan de inrichting en daar gesproken met gedetineerden, de directie en een afvaardiging van de Commissie van Toezicht.

Het advies, dat was verwacht voor de jaarwisseling zal in het eerste kwartaal van 2024 worden uitgebracht.

In december heeft de Commissie een eerste gedachtewisseling gehad over het advies van de Kerngroep Commissie van Toezicht om te komen tot een portefeuillehouder sociale veiligheid, waarbij vermenging met de rol van vertrouwenspersoon wordt vermeden en het profiel Aandachtsfunctionaris Sociale Veiligheid 1.0.

In september 2023 is door de directie melding gedaan aan de Commissie van aangifte door een ex-gedetineerde over een aanranding die in 2015, 2016 of 2017 zou hebben plaatsgevonden. Justitie heeft een onderzoek ingesteld en deze zaak geseponeerd in november 2023.

In het verslagjaar heeft de Commissie via de maandcommissaris geen signalen van gedetineerden gekregen over seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Discriminatie en racisme

Op 29 maart 2023 heeft minister Weerwind het Beleidskader discriminatie en racisme bij DJI aan de Tweede Kamer gezonden. In de brief aan de Kamer wordt het beleidskader samengevat en wordt bij monitoring vermeld dat in iedere Commissie van Toezicht een aandachtsfunctionaris discriminatie en racisme wordt aangewezen.

De Commissie heeft in april besloten dit te beschouwen als een taak van de commissie als geheel en hiervoor geen aparte functionaris aan te wijzen.

In het verslagjaar heeft de Commissie geen meldingen of andere signalen van discriminatie en racisme ontvangen.

Medische klachten

In het afgelopen jaar werd door de medische dienst naast het jaaroverzicht 2023 eenmaal één (maandelijkse) klachtenoverzicht overlegd. De Commissie heeft jaarlijks een gesprek met het Hoofd Medische Dienst om de toezichthoudende taak zo goed mogelijk uit te kunnen oefenen. De afhandeling van medische klachten en de wijze waarop deze klachten worden geregistreerd blijft onder de aandacht van de commissie.

GEDECO

De commissie is tijdens het verslagjaar zevenmaal aanwezig geweest tijdens de vergaderingen van de GEDECO met de directie. Nog altijd wordt de aanwezigheid van een lid van de CvT zeer op prijs gesteld.

De aanwezigheid van een lid van de commissie bleek van meerwaarde voor de GEDECO en voor de commissie zelf. Door deel te nemen aan de vergaderingen wordt het voor de commissie duidelijk wat er speelt bij de gedetineerden. De commissie is voornemens om het volgend verslagjaar maandelijks aanwezig te zijn bij de GEDECO-vergaderingen.

Evaluatie werkwijze

In januari 2024 heeft de commissie haar werkwijze in het jaar 2023 geëvalueerd.

4. Activiteiten in het kader van de bemiddelingstaak

Het maandcommissariaat wordt volgens rooster gedurende twee weken door een lid van de commissie verzorgd. Gemiddeld wordt de inrichting ten minste één keer per week door een maandcommissaris bezocht. De maandcommissaris stelt zich op de hoogte van de sfeer en de gang van zaken in de inrichting en behandelt sprekersbriefjes en waar mogelijk wordt bemiddeld inzake klachten. Hiervan wordt schriftelijk verslag gedaan. Deze verslaglegging wordt bij de vergaderstukken gevoegd en de noemenswaardige informatie uit het verslag wordt ter vergadering mondeling door de maandcommissaris toegelicht.

In het verslagjaar hebben de maandcommissarissen in totaal 139 sprekersbriefjes behandeld.

De werkzaamheden van de maandcommissaris wordt door de leden van de commissie als zeer zinvol ervaren en leveren een bijdrage aan de oordeelsvorming van de commissie van toezicht over het klimaat in de inrichting. Tevens bleek het mogelijk in voorkomende gevallen een bijdrage te leveren aan de oplossing van vragen en problemen van gedetineerden.

Regelmatig heeft de maandcommissaris kunnen bemiddelen in binnengekomen klachten (ingetrokken na bemiddeling). Het komt ook voor dat gedetineerden hun klachten intrekken zonder dat er bemiddeling heeft plaatsgevonden, al dan niet nadat zij met de maandcommissaris hebben gesproken.

5. Activiteiten in het kader van de rechtsprekende taak

In het verslagjaar 2023 werd de beklagcommissie bij toerbeurt voorgezeten door mrs. H.E. Trouw, M. de Reus, M.M. Helmers en M. Hinskens-van Neck.

De beklagcommissie heeft in 2023 11 maal zitting gehouden. In al deze gevallen was dat een geheel meervoudige zitting. Aan de hand van een rooster zijn telkens twee andere commissieleden lid van de meervoudige beklagcommissie geweest. De meervoudige beklagcommissie werd ondersteund door de secretaris.

In principe zijn de klachten ter zitting mondeling afgedaan. Indien de beklagcommissie meer tijd nodig had, is er schriftelijk uitspraak gedaan.

De directie is tijdens de meervoudige zittingen telkens vertegenwoordigd door A. Elsman, juridisch medewerker van de inrichting.

Meerdere gedetineerden hebben ervoor gekozen zich bij de behandeling van hun beklag te laten bijstaan door een advocaat.

Er zijn 16 uitspraken buiten zitting gedaan (kennelijk niet-ontvankelijk of ongegrond).¹

¹ Zaaknummers: NS-2023-18, -20, -42, -43, -44, -65, -70, -74, -81, -90, -91, -114, -119, -125, -128, en -136.

In 2023 is in 9 zaken door de klagster beroep tegen een beslissing van de beklagcommissie ingediend bij de beroepscommissie van de Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ).

Hiervan is 1 zaak niet-ontvankelijk verklaard door de beroepscommissie (zaaknummer 23/34805/GA, NS-2023/50). In de overige zaken is er nog geen beslissing genomen. De directie heeft in 2023 driemaal beroep ingediend bij de beroepscommissie van de RSJ. In geen van deze zaken is er nog door de beroepscommissie een beslissing genomen.

Daarentegen heeft de beklagcommissie in 2023 11 beroepsuitspraken van de RSJ ontvangen op beroepschriften die zijn ingediend in 2022², 5 beslissingen op beroepschriften die zijn ingediend in 2021³ en 3 beslissingen op beroepschriften die zijn ingediend in 2020.⁴

Van de 11 teruggekomen beroepsuitspraken over 2022 zijn er 9 door klagster ingesteld en 2 door de directeur. Alle door de klagster ingestelde beroepen zijn door de RSJ ongegrond verklaard. Van de door de directeur ingestelde beroepen is er 1 gegrond verklaard en 1 deels gegrond. De 5 teruggekomen beroepsuitspraken over 2021 zijn allen ingediend door de directeur. Hiervan is 1 beroep ongegrond verklaard, 1 niet-ontvankelijk en 3 gegrond.

Tot slot zijn de 3 teruggekomen beroepsuitspraken over 2020 ook allen door de directeur ingediend. Deze beroepen zijn allen ongegrond verklaard.

De beroepsuitspraken zijn telkens ter kennisname bij de vergaderstukken gevoegd en worden zo nodig besproken.

Een van de door de RSJ gedane uitspraken was de volgende.

In 22/28399/GA over celinspectie oordeelde de RSJ: “De mappen waarin stukken zaten die betrekking hadden op het strafdossier van klagster moeten worden aangemerkt als geprivilegieerde post (vergelijk RSJ 14 november 2022, 21/22571/GA en 21/22451/GA). Daarom hadden die mappen alleen in klagsters aanwezigheid mogen worden gecontroleerd op contrabande”.

² Zaaknummers: 22/27819/GA (NS-2022-52), 23/32087/GA (NS-2022-124 en 120), 23/31506/GA (NS-2022-99), 22/27381/GA (NS-2022-43), 23/32637/GA (NS-2022-121), 22/30331/GA (NS-2022-75), 22/28399/GA (NS-2022-62), 23/33277/GA (NS-2022-131) 22/30937/GA (NS-2022-100), 22/29783/GA (NS-2022-64) en 23/32640/GA (NS-2022-127).

³ Zaaknummers: 21/22940/GA (NS-2021-67), 22/26205/GA (NS-2021-99), 22/26415/GA (NS-2021-83), 22/25510/GA (NS-2021-2 en 3) en 21/23242/GA (NS-2021-50).

⁴ Zaaknummers: 21/23611/GA (NS-2020-110 en 111), 21/23704/GA (NS-2020-101) en 21/23705/GA (NS-2020-113).

Overzicht doorlooptermijnen van de ingekomen klachten en grieven

Jaartal	Doorlooptermijnen in dagen								
	Instream	Uitstream	0-10	11-30	31-40	41-50	51-60	>60	% > 60
2021	108	114	25	16	13	3	5	36	32%
2022	133	127	14	21	7	5	9	71	53%
2023	141	121	22	15	5	7	3	69	48%

In het verslagjaar 2023 heeft de afhandeling van 48% van de klachten en grieven meer dan 60 dagen op zich laten wachten. In 2022 was dit percentage 53% en in 2021 32%.

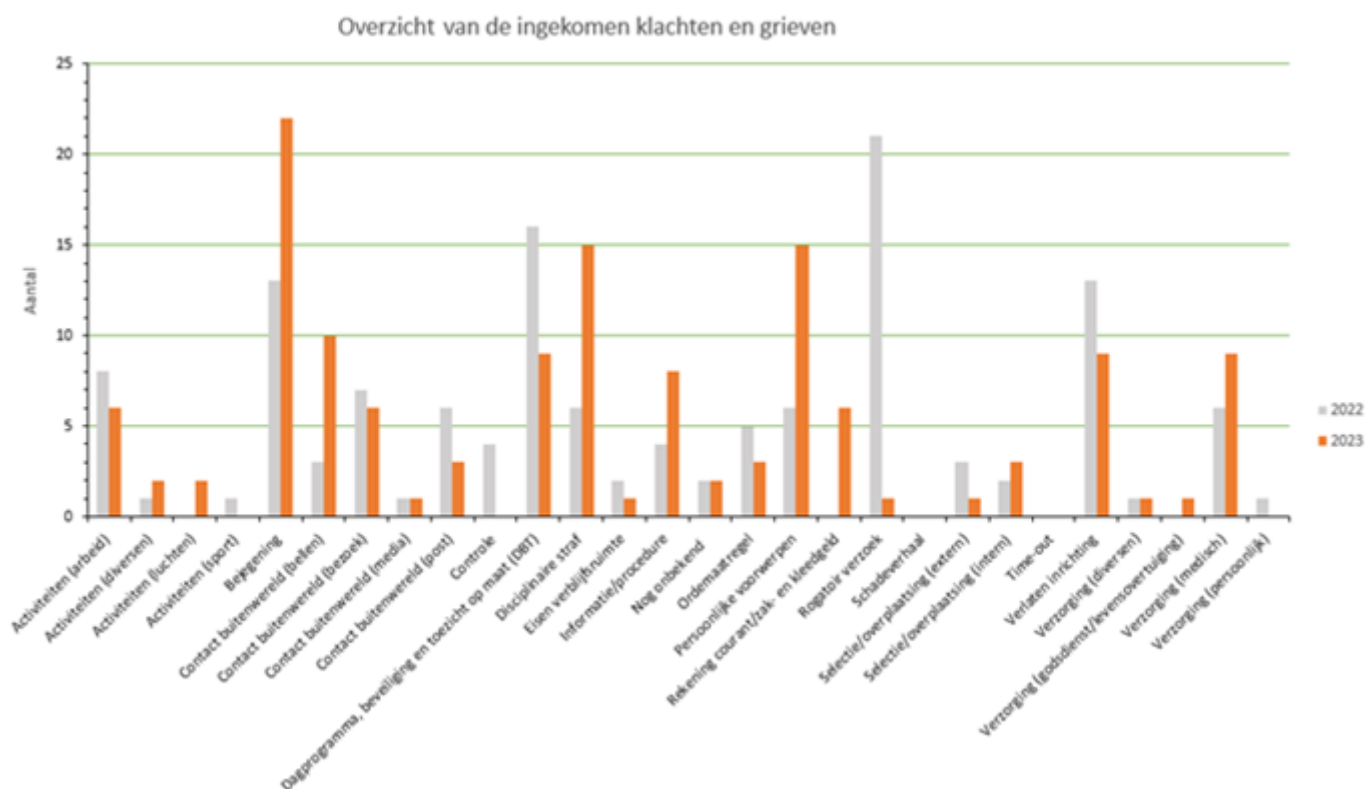
Slechts 31% van de klachten en grieven is binnen 30 dagen na ontvangst afgedaan. In 2021 was dit 36% en in 2022 28%.

Ten aanzien van de klachtafhandeling door de beklagcommissie zijn hier meerdere oorzaken voor aan te wijzen. Zo staat steeds vaker een advocaat een gedetineerde bij, hetgeen kan leiden tot een maand of meer uitstel van de behandeling, omdat de advocaat niet op korte termijn beschikbaar is om de beklagzitting bij te wonen. Een overplaatsing van klaagster heeft ook gevolgen voor de doorlooptijd, omdat klaagster op haar klacht rogatoir gehoord moet worden door de Commissie van Toezicht verbonden aan de inrichting waar klaagster op dat moment verblijft.

Verder is het niet altijd mogelijk om een klacht waarbij bemiddeling niet is geslaagd snel op een beklagzitting te plannen. De maandcommissaris die heeft bemiddeld kan in die gevallen namelijk geen deel uitmaken van de beklagcommissie, waardoor sommige klachten pas een maand later op een zitting kunnen worden gepland. Concluderend zijn de doorlooptijden een punt van aanhoudende zorg.

Om de doorlooptijden te bekorten overwegen de voorzitters van de beklagcommissie om wat meer aan termijnstelling voor de advocatuur te gaan doen. . In het komend verslagjaar zal er gekeken worden naar de mogelijkheid tot telefonische aanwezigheid van advocaten tijdens beklagzittingen. Indien nodig zullen waar mogelijk naast de maandelijkse beklagzittingen extra beklagzittingen worden gepland of extra zaken op de maandelijkse zitting worden gepland.

Overzicht van de in 2022 en 2023 ingediende klachten, per onderwerp

Klachten per onderwerp	Aantal 2022	Aantal 2023)
<i>Activiteiten (arbeid)</i>	8	6
<i>Activiteiten (diversen)</i>	1	2
<i>Activiteiten (luchten)</i>	0	2
<i>Activiteiten (sport)</i>	1	0
<i>Bejegening</i>	13	22
<i>Contact buitenwereld (bellen)</i>	3	10
<i>Contact buitenwereld (bezoek)</i>	7	6
<i>Contact buitenwereld (media)</i>	1	1
<i>Contact buitenwereld (post)</i>	6	3
<i>Controle</i>	4	0
<i>Dagprogramma, beveiliging en toezicht op maat (DBT)</i>	16	9
<i>Disciplinaire straf</i>	6	15
<i>Eisen verblijfsruimte</i>	2	1

<i>Informatie/procedure</i>	4	8
<i>Nog onbekend*</i>	2	2
<i>Ordemaatregel</i>	5	3
<i>Persoonlijke voorwerpen</i>	6	15
<i>Rekening courant/zak- en kleedgeld</i>	0	6
<i>Rogatoir verzoek</i>	21	1
<i>Schadeverhaal</i>	0	0
<i>Selectie/overplaatsing (extern)</i>	3	1
<i>Selectie/overplaatsing (intern)</i>	2	3
<i>Time-out</i>	0	0
<i>Verlaten inrichting</i>	13	9
<i>Verzorging (diversen)</i>	1	1
<i>Verzorging (godsdiens/levensovertuiging)</i>	0	1
<i>Verzorging (medisch)</i>	6	9
<i>Verzorging (persoonlijk)</i>	1	0
Totaal	132	136

De totale instroom aan klachten en grieven is in 2023 iets toegenomen ten opzichte van 2022, van 132 naar 136 klachten.

Uit bovenstaand overzicht kan worden opgemaakt dat er in 2023 meer klachten met betrekking tot de bejegening, opgelegde disciplinaire straffen en persoonlijke voorwerpen zijn binnengekomen. Het merendeel van de ingediende bejegeningklachten zag op onheuse bejegening door personeelsleden. Deze bejegeningklachten zijn enkele malen aanleiding geweest om in overleg van de Commissie met de directie van gedachten te wisselen over hoe de directie de bejegening van de gedetineerden door de medewerkers zou kunnen verbeteren. Uiteindelijk zijn 12 van de ingediende bejegeningklachten ingetrokken, 6 zijn er niet-ontvankelijk verklaard, 2 zijn er ongegrond verklaard en in 2 zaken is er op het moment van opstellen van dit jaarverslag nog geen uitspraak gedaan.

Het is voorstelbaar dat de klachten die zien op opgelegde disciplinaire straffen zich niet zo snel voor bemiddeling lenen. Wellicht zou de beklagdruk op de beklagcommissie wel verminderd kunnen worden als op zitting minder klachten over bejegening en persoonlijke voorwerpen behandeld zouden worden doordat die klachten in een eerder stadium tussen gedetineerde en directie, al dan niet na bemiddeling door de maand-commissaris, konden worden opgelost.

Meerdere gedetineerden hebben daarnaast een klacht ingediend naar aanleiding van de

onaangekondigde prijsstijgingen van de winkel en frequente storingen van de telefoon (Telio). Deze klachten zijn gebundeld en collectief op een beklagzitting behandeld.

6. Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen

In aanvulling op de overige inhoud van dit verslag worden de volgende bijzondere activiteiten en/of gebeurtenissen vermeld:

Cateraar

De PI heeft sinds halverwege dit jaar een nieuwe cateraar (Eurest) voor de maaltijden van de gedetineerden. Dit was een landelijke aanbesteding.

Celbrand

In februari heeft er een aangestoken celbrand plaatsgevonden. Betrokken gedetineerde is overgeplaatst naar de PPC-afdeling van PI Zwolle. De brand is ontstaan door het in brandsteken van WC-papier. De brandweer is ter plaatse geweest maar heeft niet tot actie hoeven overgaan. Wel was er schade.

Afgelasting burendag

Een gevolg van de commotie die naar aanleiding van het inspectierapport is ontstaan, is dat veel vaste jaarlijkse activiteiten, waaronder bijvoorbeeld de burendag waarbij langgestraften met omwonende koken, is afgelast.

Wel is er in september een barbecue geweest voor de gedetineerden en stond er in oktober een frietkraam.

Personeelsbezetting

De personeelssituatie in de PI is zorgelijk. Voornamelijk onder de beveiliging is de situatie het meest nijpend. Gelet op de situatie gaf de directie in november aan dat de kans bestaat dat er moet worden geschrapt in het avondprogramma. De commissie heeft de directie verzocht om onverminderd te streven naar een humaan detentieklimaat en waar mogelijk het avondprogramma intact te laten. Uiteindelijk is in het verslagjaar niet gekort op het programma.

Postbussen

Zoals in hoofdstuk 3 reeds kort aan de orde kwam, kunnen gedetineerden hun klacht of grief vanaf halverwege dit verslagjaar indienen, door deze te deponeren in de postbussen op de afdeling waar zij verblijven. Elke postbus heeft zijn eigen sleutel. Deze sleutels zijn enkel in gebruik door de maandcommissarissen en opgeslagen in een beveiligd kluisje. Hierdoor is de PI als schakel weggevallen in de communicatie tussen de gedetineerden en de commissie. De commissie ziet dit als een positieve verandering.

7. Slotoverweging

De commissie heeft in dit verslagjaar weer een enorme berg werk verzet en zich verder geprofessionaliseerd. Er is een goede afstemming onderling en met de inrichting waardoor de commissie haar werk gestructureerd en kwalitatief goed kan doen. De toezichthoudende taak van de commissie krijgt steeds meer vorm en inhoud, de bemiddeling loopt goed, de commissie handelt veel klachten af en bezoekt alle gedetineerden die daar behoefte aan hebben op korte termijn.

De commissie concludeert dat de PI Nieuwersluis in 2023 het beleid binnen de kaders van de penitentiaire wet- en regelgeving heeft uitgevoerd. Zij concludeert dit op basis van de aard van de ingediende klachten, op hetgeen in gesprekken met de gedetineerden naar voren is gekomen en op basis van de mededelingen van de directie. De commissie kijkt voldaan terug op het jaar 2023 en ziet 2024 positief tegemoet.

Dit jaarverslag werd samengesteld door de secretaris F.R. Baarslag en de voorzitter H.E. Trouw en is vastgesteld ter vergadering van de Commissie van Toezicht op 14 februari 2024.

Bijlage 1: Managementoverzicht 2023

Managementoverzicht per afdeling - werkvoorraden

CvT Bureau Midden-Nederland - P.I. Utrecht, locatie Nieuwersluis <Totaal>

2023	begin voorraad	totaal instroom	instroom klacht	instroom grief	grief naar klacht	Uitstroom														eind voorraad
						totaal uitstroom	uitstroom klacht	uitstroom grief	doorloop tijd	gegrond	ongeground	deels gegrond	overgedragen	niet ontvankelijk	ingetrokken	ingetrokken na	ingetrokken ter zitting	afdoening na rogatoir verzoek	grief afgedaan	
januari	25	13	13	0	0	7	7	0	87		4			1	2					31
februari	31	10	10	0	0	9	9	0	58	2	2		1		4					32
maart	32	7	7	0	0	11	11	0	74	2	4	1	2		2					28
1e kwartaal	25	30	30	0	0	27	27	0	73	4	10	1	3	1	8					28
april	28	6	5	1	0	6	6	0	55		2				3	1				28
mei	28	15	9	6	1	8	8	0	80	3	1				3		1			35
juni	35	20	19	1	3	9	8	1	72		4				1	3			1	46
2e kwartaal	28	41	33	8	4	23	22	1	69	3	7				7	4	1		1	46
juli	46	21	19	2	3	16	15	1	108	2	5		1	1	4	2			1	51
augustus	51	20	20	0	1	12	12	0	31		3		2		6	1				59
september	59	5	5	0	0	9	9	0	93		4			1	2		2			55
3e kwartaal	46	46	44	2	4	37	36	1	77	2	12		3	2	12	3	2		1	55
oktober	55	16	14	2	0	13	12	1	84		4			4	4				1	58
november	58	6	6	0	0	17	16	1	112	1	5			3	7				1	47
december	47	2	2	0	0	4	4	0	161		2			1	1					45
4e kwartaal	55	24	22	2	0	34	32	2	119	1	11			8	12				2	45
Totaal	25	141	129	12	8	121	117	4	85	10	40	1	6	11	39	7	3		4	45

Bijlage 2: Managementoverzicht – Hoger beroep

Managementoverzicht - Hoger beroep - Soorten uitspraken per categorie

CvT Bureau Midden-Nederland - P.I. Utrecht, locatie Nieuwersluis - Jaar: 2023

2023	Geground	Ongeground	Deels geground	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan	Onbevoegd	Totaal Klachten	Totaal Grieven	Totaal
Bejegening														
Klager												3	0	3
Directie												0	0	0
Beide												0	0	0
Totaal categorie												3	0	3
Contact buitenw														
Klager												1	0	1
Directie												0	0	0
Beide												0	0	0
Totaal categorie												1	0	1
Disciplinaire straf														
Klager												0	0	0
Directie												1	0	1
Beide												0	0	0
Totaal categorie												1	0	1
Informatie/proced														
Klager												3	0	3
Directie												0	0	0
Beide												0	0	0
Totaal categorie												3	0	3
Nog onbekend														
Klager												1	0	1
Directie												0	0	0
Beide												0	0	0
Totaal categorie												1	0	1

Managementoverzicht - Hoger beroep - Soorten uitspraken per categorie

CvT Bureau Midden-Nederland - P.I. Utrecht, locatie Nieuwersluis - Jaar: 2023

2023	Geground	Ongeground	Deels geground	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan	Onbevoegd	Totaal Klachten	Totaal Grieven	Totaal
Ordemaatregel														
Klager												0	0	0
Directie												1	0	1
Beide												0	0	0
Totaal categorie												1	0	1
Verlaten inrichting														
Klager					1							1	0	1
Directie												0	0	0
Beide												0	0	0
Totaal categorie					1							1	0	1
Totaal														
Klager					1							9	0	9
Directie												2	0	2
Beide												0	0	0
Totaal					1							11	0	11